



**Centralna Komisja Egzaminacyjna**

# **EGZAMIN MATURALNY 2012**

## **JĘZYK POLSKI**

### **POZIOM PODSTAWOWY**

#### **Kryteria oceniania odpowiedzi**

**SIERPIEŃ 2012**

**CZEŚĆ I**

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanego tekstu: <i>Komórka jako składnik ciała</i> (Opracowano na podstawie: Jan Hartman, <i>Komórka jako składnik ciała</i> <a href="http://www.iphils.uj.edu.pl/~j.hartman/do.php?c=publicystyka&amp;p=komorka_jako_skladnik_ciala">www.iphils.uj.edu.pl/~j.hartman/do.php?c=publicystyka&amp;p=komorka_jako_skladnik_ciala</a> )

**Zadanie 1. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnianie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

- a) *elektroniczne serce*, np.: komórka jako umiejscowienie marzeń człowieka; elektroniczny odpowiednik serca: uczuć i potrzeb duchowych,  
b) *świat zamknięty w pudełku*, np.: komórka jako mikroświat, skumulowany dostęp do informacji o świecie, zasób wiedzy o świecie.

**2 p.** – za poprawne wyjaśnienie dwóch określeń

**1 p.** – za poprawne wyjaśnienie jednego określenia

**Zadanie 2. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie środków stylistycznych
--------------------------	------------------------------------

Poprawna odpowiedź:

**B.** paradoksem

**1 p.** – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

**Zadanie 3. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

**potrzeby:** emocjonalne (serca), praktyczne, bytowe (ekonomiczne)

**Są to potrzeby przeciwstawne, opozycyjne** (jedne są racjonalne – drugie nieracjonalne).

**1 p.** –za wyliczenie

**1 p.** – za określenie relacji

**Zadanie 4. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie rodzajów zdań
--------------------------	---------------------------

Poprawna odpowiedź:

C. zdaniem złożonym współrzędnie

**1 p.** – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

**Zadanie 5. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Odróżnienie słownictwa specjalistycznego od metaforycznego
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Słownictwo specjalistyczne - zachowania obsesyjne, natręctwa.

Słownictwo metaforyczne - (wrażliwe) elektroniczne serce, elektroniczne ja, świat zamknięty w pudełku.

**1 p.** – za poprawne sklasyfikowanie słownictwa

**Zadanie 6. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Ludzie często biorą do ręki telefon komórkowy i robią to bez potrzeby, nawet nieświadomie, stale, ciągle, nerwowo, uporczywie, bezwiednie.

**1 p.** – za poprawne wyjaśnienie sposobu dotykania

**Zadanie 7. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Terapeutycznie korzystny wpływ telefonu komórkowego, np.:

- wiąże się z nawiązywaniem i podtrzymywaniem kontaktów międzyludzkich, zaspokajaniem potrzeb emocjonalnych,
- komórka pozwala wyrażać uczucia i namiętności.

**1 p.** – za poprawne wyjaśnienie terapeutycznego wpływu telefonu komórkowego

**Zadanie 8. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

<b>Droga rozwoju telefonu</b>	<b>Przykład przemian technologii</b>
<i>Telefon stanie się częścią nas samych</i>	np.: wszczepienie do ciała człowieka części telefonu (np. chip) lub: telefon stanie się paraorganem dzięki zmianie materiału (utrata sztywności i elastyczność)
<i>Telefon będzie coraz bardziej interaktywnym urządzeniem</i>	np. zdolność do jednoczesnego odbierania informacji i reagowania na nią lub: oddziaływanie na wszystkie zmysły

**2 p.** – za podanie przykładów dwóch dróg rozwoju

**1 p.** – za podanie jednego przykładu

**Zadanie 9. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Wielofunkcyjność.

**1 p.** – za poprawne wskazanie cechy lub uznajemy: *skupia w sobie wiele urządzeń*

**Zadanie 10. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu autorskiej argumentacji dotyczącej przedstawianych zjawisk
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

Telefon komórkowy frustruje, gdy:

- nie spełnia marzeń i oczekiwań,
- nie zapewnia możliwości dyskretnego korzystania,
- jest tylko narzędziem komunikacji, a nie generatorem kontaktów,
- nie chroni przed niechcianymi reklamami, nie selekcjonuje połączeń,
- wymagamy od niego więcej, niż może nam zapewnić.

**1 p.** – za podanie przykładu

**Zadanie 11. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

- firmy będą wysyłać komunikaty do potencjalnych klientów,
- człowiek będzie decydował o tym, jakie informacje chce odbierać,
- będzie można rozpoznawać znajomych w pobliżu,
- sygnał telefoniczny będzie identyfikował ludzi,
- sygnał telefoniczny będzie inicjował kontakty,
- aparat telefoniczny będzie ustalał lokalizację.

**2 p.** – za poprawne określenie trzech przykładów

**1 p.** – za poprawne określenie dwóch przykładów

**Zadanie 12. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji, wyodrębnienie cech opisywanych zjawisk
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Psychologia.

**1 p.** – za poprawne wskazanie dziedziny nauki

**Zadanie 13. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Odróżnienie informacji od opinii
--------------------------	----------------------------------

Poprawna odpowiedź:

1. opinia
2. opinia
3. informacja
4. opinia

**2 p.** – za cztery poprawne wskazania

**1 p.** – za trzy poprawne wskazania

**Zadanie 14. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie środków językowych (homonimia)
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

wieloznaczność słowa; gra słów; homonimia.

**1 p.** – za jedno poprawne określenie

**Zadanie 15. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Zrozumienie głównej myśli tekstu oraz intencje autora
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

C. żartobliwy

**1 p.** – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

## CZEŚĆ II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu
----------------------	--

Temat 1. **Poeta i jego miejsce w świecie. Co na ten temat mówią Jan Kochanowski w *Pieśni XXIV* i Tadeusz Różewicz w wierszu *Poeta w czasie pisania*?**

**I ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)**

**Punktacja**

**1. Wstępne rozpoznanie utworów, np.:**

**0-2**

- rozpoznanie autorów: poeta dawny – poeta współczesny,
- poeta o samym sobie – 1 os. (Kochanowski); poeta o poetach – 3 os. (Różewicz)
- liryka bezpośrednia (Kochanowski) – liryka pośrednia (Różewicz),
- refleksje o kondycji poety.

**Poeta**

**0-10**

**2. J. Kochanowski *Pieśń XXIV***

**(0-5)**

np.:

- podwójna natura (człowiek i poeta),
- talent (*nie leda piórem opatrzony*),
- wyjatkowość od urodzenia (talent jako dar natury),
- świadomość wielkości,
- dystans do świata i ludzkich namiętności,
- marzyciel, człowiek unoszący się ponad ziemią (motyw ikaryjski),
- metamorfoza (poeta-ptak),
- wybranek muz, muzom poświęcony (motyw łabędzia),
- projektuje sobie sławę, przewiduje ją,
- erudyta i znawca kultury antycznej.

**3. Tadeusz Różewicz *Poeta w czasie pisania***

**(0-5)**

np.:

- wyalienowanie, wyobcowanie,
- zamknięcie w sobie,
- zapatrzanie w świat wewnętrzny,
- zwykłość, śmiertelność,
- bezbronność,
- zdumienie światem,
- walka z ograniczeniami,
- samotność,
- nieprzystosowanie,
- nieumiejętność odnalezienia miejsca w świecie,
- podobieństwo do Orfeusza (*ale nie wolno mu spojrzeć za siebie*),
- niepewność swojej wielkości.

**Miejsce poety w świecie**

**0-8**

**4. J. Kochanowski *Pieśń XXIV***

**(0-4)**

np.:

- tworzenie wielkich dzieł,
- nieśmiertelność przez twórczość (motyw *non omnis moriar*),
- życie w pamięci pokoleń,

- d. międzynarodowa sława (*O mnie Moskwa i będą wiedzieć Tatarowie ... Anglikowie*),
  - e. samotność, alienacja (*ludnemi/Miasty wzgardzę*),
  - f. rola poety - zapewnienie ciągłości tradycji, kultury,
  - g. świadomość roli własnej twórczości (konkretyzacja).
- 5. Tadeusz Różewicz *Poeta w czasie pisania*** (0-4)
- np.:
- a. poszukiwanie odpowiedzi na najprostsze pytania (niepokój egzystencjalny),
  - b. próba odnalezienia porządku,
  - c. wyrażanie różnorodnych emocji (zdumienie, uśmiech),
  - d. dychotomiczna wizja świata (świat rzeczywisty – stanowi zagrożenie; świat poetycki – tajemniczy, zdumiewający),
  - e. zagubienie,
  - f. świadomość przemijania (słyszał oddech wieczności),
  - g. refleksja o roli poety w ogóle (uniwersalizacja).
- 6. Wykorzystanie kontekstów interpretacyjnych** (np. historycznoliterackiego, kulturowego) 0-2
- 7. Podsumowanie** 0-3
- pełne:** np. uogólnienie kilku różnic (np. niezwykłość – zwyczajność; talent – nieporadność; panowanie nad światem – zagubienie, nieśmiertelność – przemijanie) w spojrzeniu na kondycję poety i jego rolę w rzeczywistości; interpretacja wymowy wierszy w kontekście epok. (3)
- częściowe:** np. dostrzeżenie po jednej różnicy w obrazie poety i jego kondycji. (2)
- próba podsumowania:** np. dostrzeżenie różnicy w obrazie poety lub jego kondycji. (1)

Temat 2. Analizując fragment noweli *Kamizelka*, zwróć uwagę na postawę narratora wobec przedmiotów i ludzi oraz jego rolę w budowaniu refleksji o świecie.

**ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)**

- |  | Punktacja  |
|--|------------|
| <b>1. Wstępne rozpoznanie, np.:</b>                  | <b>0-1</b> |
| a. fragmenty prozy realistycznej (pozytywistycznej), |            |
| b. sceneria codziennego życia XIX w.,                |            |
| c. narracja pierwszoosobowa, subiektywna,            |            |
| d. kamizelka jako motyw przewodni noweli.            |            |
| <b>2. Kreacja narratora, np.:</b>                    | <b>0-7</b> |
| a. jeden z bohaterów,                                |            |
| b. lokator czynszowej kamienicy,                     |            |
| c. skłonny do refleksji,                             |            |
| d. obserwator zdarzeń,                               |            |
| e. samotny,  |            |
| f. zainteresowany życiem małżeństwa,                 |            |
| g. dobrze sytuowany,                                 |            |
| h. ma świadomość przemijania,                        |            |
| i. wykształcony (uczył się łaciny).                  |            |
| <b>3. Postawa narratora wobec przedmiotów, np.:</b>  | <b>0-6</b> |
| a. traktuje przedmioty jak osobliwości,              |            |
| b. w przedmiotach dostrzega losy i uczucia ludzi,    |            |
| c. kolekcjonerstwo jest sposobem zatrzymania czasu,  |            |
| d. przedmioty są źródłem wspomnień,                  |            |

- e. interpretuje szczegóły wyglądu przedmiotów,  
f. nie przywiązuje wagi do pieniędzy (przeplaca za przedmiot mający wartość niematerialną),  
g. poprzez kamizelkę czuje więź z bohaterami,  
h. zmienia stosunek do kamizelki (na początku miała dla niego wartość, następnie chce się jej pozbyć, określa jako kamizelczyne, szmat sukna).
- 4. Postawa narratora wobec ludzi, np.:** **0-5**
- a. zainteresowanie,  
b. życzliwość,  
c. przywiązuje się do obserwowanych ludzi (odczuwa brak sąsiadów),  
d. sąsiedzi żyją w jego wspomnieniach,  
e. asertywny wobec handlarza/umie się targować.
- 5. Rola narratora w budowaniu refleksji o świecie, np.:** **0-3**
- a. dostrzeżenie w jednostkowych losach prawd uniwersalnych,  
b. zadawanie pytań filozoficznych, egzystencjalnych etc.,  
c. zgłębianie ludzkiej psychiki,  
d. wyrażanie refleksji o świecie,  
e. w zjawiskach codziennych dostrzeżenie znaków transcendencji,  
f. łączenie świadomości smutku świata z nadzieją.
- 6. Podsumowanie, np.:** **0-3**
- pełne**, np. wskazuje elementy postawy narratora wobec przedmiotów i ludzi oraz określa jego rolę w budowaniu refleksji o świecie (3)  
**częściowe**, np. wskazuje istotny element postawy narratora wobec przedmiotów i ludzi lub określa jego rolę w budowaniu refleksji o świecie. (2)  
**próba podsumowania**, np. wskazuje istotny element postawy narratora wobec przedmiotów lub ludzi. (1)

## II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

*Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.*

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 5 p.
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; 3 p.
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1 p.

*Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.*

## III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; 5 p.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; 3 p.
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1 p.

*Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.*

## IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; 12 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; 9 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; 6 p.



- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; 3 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

*Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.*

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); 3 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; 2 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). 1 p.

*Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.*

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0–4 p.